FRA
UNIVERSITETSDIREKTØREN

FREMLEGGSNOTAT
Møtesaksnr.: 6
Møtedato: 25.11.08
Notatdato.: 15/11.2008
Arkivsaksnr: 2008/9952
Saksbehandler: ØPA/PØS

TIL
UNIVERSITETSSTYRET

Årsplan og fordeling 2009 – Langtidsplan og langtidsbudsjett 2009 - 2013

1. Innledning

Fordeling og årsplan tar utgangspunkt i Universitetsstyrets vedtak den 23.november og 20.desember 2007 om årsplan og fordeling for 2008 og langtidsplan og langtidsbudsjett 2008-2013, konsekvensjusterte rammer som ble sendt fakulteter og tilsvarende enheter 25.juni 2008, samt enhetenes innspill til langtidsbudsjett og måltall for 2009-2013.

Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2009 innebærer en bevilgning til Universitetet i Oslo (UiO) på 3,998 milliarder kroner. Dette er en økning på 210,6 millioner kroner (5,6%) i forhold til 2008. Den vesentligste årsaken til veksten er kompensasjon for forventet pris- og lønnsvekst i 2009 (4,4%). Hvileskjæret er tilbakeført (63,1 mill. kr) og UiO får 50 nye rekrutteringsstillinger.

2. Hovedproblemstillinger for fordeling og årsplan for 2009

Hovedproblemstillingene for fordeling og årsplan for 2009 skiller seg fra de to siste årene. For 2007 var ubrukte midler og økning av forhåndsdisponeringer, samt inndekning av hvileskjæret, et hovedspørsmål. Hvileskjæret ble dekket inn midlertidig, og UiO økte investeringene gjennom forhåndsdisponeringer. I tillegg ble økt satsning på toppforskning videreført. For 2008 var det et salderingsbehov på 200 mill kroner som følge av inntektene ikke økte og at tidligere vedtatte satsninger skulle finansieres. Universitetsstyret valgte da å gjennomføre større rammekutt ved enhetene.. Det var en forutsetning at enhetene ikke skulle få nye kutt i 2009. I tillegg til rammekuttene ble det iverksatt enkelte midlertidige kutt for å få budsjettet i balanse. Budsjettet for 2008 var ekspansivt, men langt mindre enn for 2007.

I juni 2008 ga styret signal om at man ikke ønsket å gjennomføre refordelinger mellom fakultetene ettersom faglige prioriteringer i denne fasen primært skal skje ved enhetene. Styret ba imidlertid universitetsdirektøren ved fordelingen for 2009 å vurdere Det juridiske fakultets (JUR) utfordringer knyttet til det økonomiske grunnlaget for å gi et studietilbud med tilstrekkelig kvalitet. Det foreslås i år vesentlige endringer som vil gi JUR et økonomisk grunnlag for betydelig bedring av studiekvaliteten.

Ved fordeling og årsplan for 2009 er salderingsbehovet som forventet langt lavere enn tidligere år. Dette fordi man gjennomførte et rammekutt i 2008, universitetet har fått tilbake hvileskjæret og det er i liten grad igangsatt ny aktivitet i løpet av året. Det er imidlertid fortsatt et salderingsbehov på 14 millioner kroner som følge av at deler av kuttene i 2008 var midlertidig og fordi energikostnadene og innleide arealer har økt.

UiO vedtok i juni ny finansieringsmodell der midlene fordeles enten som basis (langvarig dimensjonering), som resultater som endres automatisk i takt med resultater innen forskning og utdanning eller som satsninger som er øremerkede tildelinger til fellesaktiviteter og aktiviteter ved enhetene. Disse er normalt midlertidige. Grunnfinansiering til enhetene skjer på bakgrunn av de to første fordelingskriteriene. Dersom man skal opprettholde at enhetene ikke skal få kutt i rammen, og det ikke skal skje refordeling mellom fakultetene (utover tiltakene rettet mot JUR), vil saldering av budsjettet skje gjennom reduksjon av satsninger.

Forhåndsdisponeringer er ikke et tema i 2009 da det ikke er aktuelt å øke nivået og vedtatte investeringer er igangsatt. Ordningen fra 2006 og 2007 med å trekke inn ubrukte midler pr årsskiftet fra fakultetene og tilsvarende enheter og fra Sentraladministrasjonen opphører.

Hovedproblemstillingene for fordeling og årsplan 2009 er derfor:

- Tiltak som gir Det juridiske fakultet et grunnlag for god studiekvalitet
- Saldering av budsjettet
- Fastsettelse av husleie for 2009
- Mål og tiltak for UiO årsplan

Selve fordelingen av midlene fra statsbudsjettet for 2009 er enklere enn i 2008, men fakultetenes økonomiske situasjon slik det synliggjøres i langtidsbudsjettene, er vesentlig vanskeligere enn tidligere. Vi presenterer derfor enhetenes økonomiske situasjon før hovedproblemstillingene i selve fordelingen som styret skal ta stilling til.

3. Enhetenes økonomiske situasjon pr november 2009

Det har det siste året vært arbeidet mye med å få kvalitet i enhetens langtidsbudsjetter. Et langtidsbudsjett med god kvalitet er et viktig redskap for planlegging ved UiO, der de fleste beslutninger har langsiktige økonomiske konsekvenser. Kvaliteten i de fleste enhetenes langtidsbudsjetter er relativt god, og de synliggjør på en klar måte at tilnærmet alle har betydelige utfordringer med å styre mot budsjettbalanse i årene som kommer. Bakgrunnen for utfordringene er tredelt: Grunnfinansieringen deres er gått noe ned pga av rammekutt, lønnskostnadene øker mer enn pris- og lønnskompensasjonen og grunnfinansieringen deres belastes med egenandeler til øremerkede rekrutteringsstillinger og eksterne prosjekter, som begge øker i volum. Ved reduksjon av kostnader er det et dilemma at tiltak som har snarlig effekt, i stor grad er knyttet til reduksjon av antall time-/hjelpelærere og driftsmidler. Dette svekker oppfølgingen av studenter og rammevilkårene for forskning. I et langsiktig perspektiv vil det være mer i tråd med UiOs strategi å redusere omfang av aktiviteter fremfor å redusere rammebetingelser og med det kvalitet. Enhetene må gjennomføre tiltak som sikrer budsjettbalanse i løpet av 2013. Plan for gjennomføring av tiltak vil primært fattes høsten 2009 i forbindelse med budsjettarbeidet for 2010. Enkelte tiltak vil kreve behandling i universitetsstyret. Disse forelegges universitetsstyret til behandling høsten 2009. Enhetene må også arbeide med å styrke inntektsgrunnlaget. Vedlegg 1 viser fakultetenes økonomiske utfordringer og handlingsrom.

4. Vurdering og anbefalinger knyttet til hovedproblemstillingene for fordelingen 2009

Tiltak som gir Det juridiske fakultet et grunnlag for god studiekvalitet

Den viktigste strategiske beslutningen for fordelingen i 2009 er endringene knyttet til å sikre et langsiktig grunnlag for god studiekvalitet ved JUR. Rettsvitenskapsstudiet ble godkjent av NOKUT, men med betydelig kritikk og krav til tettere oppfølging av studentene. Juridisk fakultetet har 2785 studieplasser hovedsakelig knyttet til studiet i rettsvitenskap (2465). Til sammenligning har hele Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet 1958 studieplasser. Tettere oppfølging av studentene ved JUR vil kreve flere ansatte pr student. Dette kan oppnås gjennom økte tildelinger eller gjennom en reduksjon av antall studieplasser. I forståelse med JUR foreslås det at antall studieplasser reduseres

ved at opptaksrammen senkes fra 600 til 400. UiO reduserer da aktiviteten for å sikre en god kvalitet. Dette er i tråd med UiOs strategi.

I tillegg har JUR som flere andre fakulteter et økende underskudd. Dette skyldes blant annet en bedre lønnsutvikling i faglige stillinger enn ved universitetet for øvrig. Juristene har det høyeste gjennomsnittlige lønnsnivået ved UiO. Tiltaket med reduksjon av antall studenter gir reduserte kostnader først i 2010 og deretter gradvis økt effekt de påfølgende 5 årene. Det foreslås derfor at JUR får en midlertidig tildeling de tre første årene. Tildelingen forutsetter at fakultetet selv gjennomfører tiltak som sikrer økonomisk balanse innen 2013 og at fakultetet gjennomfører nødvendige tiltak for å revitalisere studiet.

For at gjennomføring av redusert opptak skal gi effekt i form av bedret studiekvalitet, må JUR kompenseres økonomisk både for reduksjon av studiepoengsinntekter og for studieplasser i basiskomponenten. Dvs. at JUR vil få en like stor bevilgning, men vil redusere antall studenter og dermed gradvis kunne bedre studiekvaliteten. Kostnaden for UiO vil beløpe seg til 30 mill kroner årlig når forslaget får full effekt i ca 2016. Vedlegg 2 utdyper og illustrerer problemstillingene knyttet til endringer av studieplasser ved JUR.

Saldering av budsjettet og vurdering av nye tiltak som skal finansieres

Som beskrevet har UiO betydelige økonomiske utfordringer. Det er derfor lite aktuelt å sette i gang vesentlig ny aktivitet. Men selv i vanskelige tider kan det være grunn til å styrke noen aktiviteter. Universitetsledelsen foreslår at man styrker finansiering av lederutvikling, mottak av nye studenter, og avsetter noen midler for å stimulere de prioriterte tverrfaglige områdene. Til sammen utgjør styrkingene 14 mill kroner. Etter disse prioriteringene er salderingsbehovet på ca 28 mill kroner. Dette foreslås inndekket ved reduksjon av følgende satsninger: vitenskapelig utstyr klasse I og II (til sammen 15 mill kroner), IT-investeringer (5 mill kroner) og mellomstore oppgraderingsprosjekter på bygningsmassen (5 mill kroner) og Revita (1 mill kroner) og reduksjon styrereserven (1,8 mill. kroner). Salderingen av budsjettet og vurdering av nye tiltak som skal finansieres beskrives i vedlegg 3.

Selve fordelingen for 2009 med forklaringer fremgår av vedlegg 4. Her fremgår også fordelingen både fordelt på hovedaktivitet og tildelingsmåte.

Fastsettelse av husleie for 2009

I forbindelse med ny finansieringsmodell er det vedtatt å innføre endringer i internhusleien slik at enhetene selv må finansiere forandringer i arealbruk (ikke større strategiske endringer). Et av hovedprinsippene ved etablering av internhusleieordningen for 2009 var: Hvis enhetene beholder dagens lokaler og pris på arealene holdes stabilt, vil det ikke medføre noen økonomisk konsekvens for enhetene. Av dette følger at internhusleie for 2009 kun justeres med den forventede pris og lønnskompensasjonen som i 2009 er på 4,4%.

Utvikling i bevilgning til enhetene de siste årene og utfordringer fremover

Oversikten under viser utviklingen av bevilgningene over post 50-52 de siste årene og hvordan denne er fordelt internt ved UiO. Satsinger som er videreført direkte til fakultetene, er her ført både i rubrikken satsinger og i rubrikken fakultetene/museene. Som følge av vedtaket om å avvikle to-sporsfinansieringen av biblioteket og overføre midlene i en samlet bevilgning til UB, er det trukket inn 20 millioner kroner fra fakultetene og museene og fordelt til UB. Det er gjennomført en teknisk endring der noen kostnader er trukket ut fra internhusleien og ført over til satsninger i 2009. Uten disse endringene ville økningen på satsninger vært 33% og internhusleie vært 52%.

Tabellen under viser utvikling av bevilgning som er en konsekvens av styrets fordeling av midler de siste årene. Pga ny finansieringsmodell i 2009 er det en del tekniske endringer som gjør bildet mindre tydelig.Under kommenteres hovedprofilen, på styremøte vil vi tydeliggjøre profilen ytterligere..

Utvikling i bevilgning post 50-52 2004-2009

Bevilging	2004	2005	2006	2007	2008	2009	%-vis endring
Fakultetene	1 790 617	1 845 085	1 944 423	2 090 630	2 095 654	2 221 412	24,1 %
Museene	79 983	80 430	87 123	93 271	100 622	101 113	26,4 %
Sentrene	52 852	61 559	65 058	73 192	80 780	88 388	67,2 %
Satsinger	295 386	389 726	385 566	359 136	421 557	508 725	72,2 %
Internhusleie	476 107	514 760	584 952	590 952	707 963	607 256	27,5 %
SA (Inkl. UB, TA og USIT)	514 030	546 816	504 915	524 882	544 673	617 188	20,1 %
Bevilgning	3 012 696	3 179 239	3 342 198	3 525 561	3 787 714	3 998 283	32,7 %

Infrastruktur, primært knyttet til arealer, men også til investeringer i IT-systemer, samt satsninger og bevilgning til sentrene (i hovedsak øremerkede bevilgninger fra styret knyttet til faglig aktivitet) har hatt størst vekst de siste årene. Dette har vært langsiktig profil i de siste års fordelinger. Ordinær virksomhet ved enhetene og sentrale administrative tjenester har hatt lavest utvikling. Dersom bevilgningene til UiO ikke øker fremover, vil dette være en utvikling som vil vedvare de kommende årene om man ikke gjør vesentlige grep.

I tillegg til fordelingsprofil er det viktig at styret har et bevist forhold til hvor ekspansiv man er ved fordeling, dvs i hvor stor grad man skyver kostnader fremover i tid og prognose for fremtidig resultat for UiO. Årets budsjett er ekspansivt, om lag som 2008. Overføringer til 2009 vil som tidligere antatt være noe lavere enn overføring til 2008, men større andel midler er øremerket byggeprosjekter (IFI 2 og A-hus). De nærmeste årene vil overføringene reduseres og vil kunne bli negative (under 0), men det er ikke dramatisk da vi har avsatt midler for gravis nedbetaling. Ved årets tildeling har vi imidlertid i mindre grad enn i 2008 justert estimatene for fremtidige satsninger. Det medfører at vi har en mindre presist bilde av fremtidige forpliktelser. Før styremøtet vil vi se nærmere på dette for å gi en bedre oversikt til styret.

Universitetets årsplan for 2009 og måltall for 2009-2013
Årsplanen for UiO skal vise de viktigste prioriteringene for organisasjonen som helhet med særlig vekt på målsettinger som krever en institusjonell tilnærming. Delmålene og tiltakene vil være førende for hvilke saker ledelsen på alle nivåer i organisasjon skal ha særlig fokus på. Både årsplan og måltall skal gjenspeile UiOs ambisjoner, men må også være realistisk i forhold til de økonomiske rammebetingelsene. Hovedprioriteringene for 2009 er å starte oppfølging og gjennomføring av faglige prioriteringer, å oppnå en effektiv og profesjonell forvaltning og å sikre etterlevelse av lovpålagte krav. Årsplanen fremkommer i vedlegg 5.

Måltallene for de fem utvalgte målindikatorene er fastsatt på bakgrunn av innspill fra fakultetene. Ambisjonsnivået er justert noe når vi har fastsatt måltall på institusjonsnivå. Vi henviser til vedlegg 6 for oversikt over enhetenes måltall, samt noen analyser knyttet til måltallene.

5. Kobling til opptaksrammer
Styret behandler opptakrammer som egen sak i møtet 25.novembber 2008.

6. Forslag til vedtak
1. *Universitetsstyret vedtar foreslått fordeling av post 50-52 for 2009.*

2. *Internhusleie for 2009 justeres med 4,4% som er lik pris og lønnsvekst. Enheter som ikke endrer arealbehov vil da ikke få økonomisk effekt av tidligere vedtatt omlegging av internhusleie.*
3. *Universitetsstyret forutsetter at fakultetene og tilsvarende enheter iverksetter tiltak som fører til budsjettbalanse i 2013. Enkelte tiltak vil kreve behandling i universitetsstyret. Disse forelegges universitetsstyret til behandling høsten 2009.*
4. *Universitetsstyret vedtar årsplan for 2009 som framlagt i saken.*
5. *Fastsettelse av måltall*
   a. *Antall publikasjonspoeng pr vitenskapelig årsverk*

2008	2009	2010	2011	2012	2013
0,97	0,98	0,99	1,00	1,00	1,01

   b. *Antall avlagte doktorgrader pr vitenskapelig årsverk*

2008	2009	2010	2011	2012	2013
0,17	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18

   c. *NFR-tildeling pr vitenskapelig årsverk*

2008	2009	2010	2011	2012	2013
197	203	209	215	222	228

   d. *EU-tildeling pr vitenskapelig årsverk*

2008	2009	2010	2011	2012	2013
20,0	21,1	26,3	28,5	29,6	30,9

   e. *Nye studiepoeng pr student per år:*

2008	2009	2010	2011	2012	2013
42,8	42,8	43,3	44,1	44,7	45,4

6. *Rektor gis fullmakt til å:*
   a. *Foreta fordeling av de 50 nye rekrutteringsstillingene*
   b. *Foreta fordeling i insentivmodell for likestilling*
   c. *Foreta tekniske korrigeringer i internhusleien*
   d. *Foreta mindre justeringer av fordelingen*
7. *Universitetsdirektøren gis fullmakt til å:*
   a. *Foreta intern omfordeling av midler innen sentraladministrasjonen inkl. biblioteket.*

Gunn-Elin Aa. Bjørneboe
universitetsdirektør

Marianne Gjesvik Mancini
økonomidirektør

Vedlegg
Vedlegg 1: Fakultetenes økonomiske situasjon
Vedlegg 2: JUR – Reduksjon i opptaksrammer og økonomiske konsekvenser
Vedlegg 3: Satsinger 2009-2013
Vedlegg 4: Tallmessig oversikt over fordeling 2009 sammen notat med kommentarer til fordelingen
Vedlegg 5: Årsplan 2009
Vedlegg 6: Måltall
Vedlegg 7: Referat fra drøftingsmøte med tjenestemannsorganisasjonene - Ettersendes